

Gezin Davidson, Leeuwendaallaan 4

Op het adres Leeuwendaallaan 4 komt in augustus 1935 het gezin Davidson wonen, de ouders Louis en Bertha Davidson – van Cleeff en hun zeventienjarige dochter Jeannette. Hun zoon André komt in september 1935, 22 jaar oud, weer bij zijn ouders wonen, na zijn studie in Delft. In 1938 verhuist hij naar Amsterdam en duikt tijdens de oorlog onder in Mierlo, waardoor hij de oorlog overleeft. Louis, Bertha en Jeannette worden op 3 november 1942 naar Westerbork getransporteerd. Drie dagen later worden Louis en Bertha gedeporteerd naar Auschwitz, waar zij op 9 november 1942 vermoord worden. Jeannette blijft aanvankelijk in Westerbork, waar zij werkt als typiste en muziek maakt; ze speelt hobo in het kamporkest. Op 25 februari 1944 wordt Jeannette gedeporteerd naar Theresienstadt en vandaar in mei 1944 naar Auschwitz. Vanuit Auschwitz wordt zij later getransporteerd, uiteindelijk naar Bergen-Belsen, waar zij op 11 april 1945 overlijdt aan vlektyfus.

Louis Davidson wordt op 19 maart 1882 in Rotterdam geboren als Levie Davidson. Hij is een van de acht kinderen van Andries Davidson (1851 – 1942) en Mietje Davidson – de Hoop (1858 – 1943). Louis is werktuigbouwkundig en elektrotechnisch ingenieur en directeur van een ingenieursbureau. Hij werkt van 1906 tot 1910 als zodanig bij de Staatsmijnen in Heerlen. In 1910 verhuist hij terug naar de regio Rotterdam.

Bertha Frederika van Cleeff wordt op 18 juni 1889 geboren in Rotterdam als dochter van Jacob van Cleeff (1857 – 1939) en de in Duitsland geboren Nettchen Hanf (1860 – 1940). Een broertje overlijdt in 1888 als baby, na Bertha worden nog haar broer Frits (1890) en haar zus Mathilde (1896) geboren.

Louis en Bertha Davidson-van Cleeff
(foto familiearchief)

Levie Davidson en Bertha van Cleeff trouwen op 17 september 1912 in Rotterdam. In een advertentie in de NRC van die datum bedanken de ouders voor de belangstelling bij het huwelijk

van “Louis” en Bertha¹. In oktober 1916 laat Levie zijn voornaam officieel veranderen in Louis. Na hun huwelijk woont het echtpaar Davidson in Den Haag, waar op 12 juni 1913 hun zoon André geboren wordt. In 1914 verhuizen ze naar Rotterdam. Daar wordt op 26 februari 1918 Jeannette Jacoba geboren.

Het gezin Davidson – van Cleeff
(foto familiearchief)

Het werk van Louis brengt het gezin naar achtereenvolgens Schiedam, waar hij op de Werf Gusto werkt, en Nijmegen, waar hij directeur is van Automatic Screw Works (ASW).

Uit verschillende kranten- en tijdschriftartikelen blijkt dat Louis in de jaren 1930 lid is van de Rotary. Als directeur van ASW brengt hij niet alleen de producten van de fabriek actief onder de aandacht door journalisten of vakgenoten in de fabriek te ontvangen, maar hij is ook op maatschappelijk terrein actief. Zo geeft hij lezingen voor de Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel over “Electrische Trams en Spoorwegen” in 1929. Daarnaast is hij actief als lid van de Gelderse afdeling van de Raad van Arbeid (vanaf 1929) en als lid van een gemeentelijke commissie die adviseerde over het samenvoegen van enkele gemeentelijke bedrijven (1935).

Bertha is muzikaal, zij speelt viool. In het boek *Het verdriet van Nijmegen, 1940 – 1945, slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog* (2019) haalt auteur Bart Janssens een citaat aan van een van de burens van het gezin Davidson in Nijmegen: “Mevrouw Davidson kon prachtig vioolspelen en mijn moeder stond vaak bij de muur van de aangrenzende kamer van haar spel te genieten. [...]” Op 19 augustus 1935 nemen zij hun intrek in Leeuwendaallaan 4 in Rijswijk. André komt na zijn studie Werktuigbouwkunde op 9 september 1935 weer bij zijn ouders wonen; de Delftsche Courant van 14 september 1935 vermeldt dat hij van Nieuwelaan 42 in Delft verhuisd is naar Leeuwendaallaan 4 in Rijswijk².

¹ Nieuwe Rotterdamsche Courant, 17 september 1912 (delpher.nl)

² delpher.nl

In maart 1936 wordt Louis directeur van het Bureau F.A. Smit Kleine, een “Adviesbureau voor Electrotechniek en Werktuigbouwkunde; speciaal besparing op stroom- en andere bedrijfskosten”, gevestigd in Overveen met bijkantoor op Leeuwendaallaan 4 in Rijswijk³.

Eind mei 1940 is Jeannette een “geroutineerde steno-typiste in het bezit van een draagbare schrijfmachine”, zo blijkt uit een advertentie in Het Vaderland waarin zij om werk vraagt⁴. Vanaf 1 februari 1941 werkt zij bij de verzekeringsmaatschappij De Nederlanden van 1845, die nu de naam Nationale Nederlanden voert. Vanaf juni 1942 schrijft ze brieven aan haar broer André, die bewaard gebleven zijn. Op 31 oktober 1942, later dan veel Joodse collega's, neemt zij ontslag bij De Nederlanden. Dit moesten joodse medewerkers zelf doen. Op 3 november 1942 is ze samen met haar ouders naar Westerbork gedeporteerd.

André en Jeannette Davidson
(foto familiearchief)

Louis Davidson en Bertha Davidson - van Cleeff worden al drie dagen na hun aankomst in Westerbork, op 6 november⁵, op transport gesteld naar Auschwitz, waar zij op 9 november 1942 worden vermoord.

Jeannette verblijft relatief lang in Westerbork omdat ze een uitzonderingspositie weet te verkrijgen: Als typiste werkt ze op het huisvestingskantoor van het Drentse doorgangskamp en speelt hobo in het kamporkest. Ook vanuit Westerbork schrijft zij brieven aan haar broer André.

Maar uiteindelijk ontkomt ook Jeannette niet aan deportatie uit Westerbork. Op 25 februari 1944 wordt zij gedeporteerd naar Theresienstadt, als gevangene 177 van het transport XXIV/4, zoals vermeld op de gevangenenkaart van Jeannette in Theresienstadt. De kaart vermeldt ook dat zij wordt gedeporteerd naar Auschwitz met transport Ea – 2250 op 16 mei 1944⁶. Op dit transport bevinden zich 2500 gevangenen, van wie slechts veertig overleven.

³ Algemeen Handelsblad, 5 maart 1936 (delpher.nl)

⁴ Het Vaderland, 31 mei 1940 (delpher.nl)

⁵ Cartotheek Joodsche Raad (oorlogsbronnen.nl). Jeannette noemt in haar brief aan André 7 november als datum van het transport.

⁶ <https://www.holocaust.cz/en/database-of-victims/victim/149737-jeanette-davidson/>

Vanuit Auschwitz worden begin 1945, als de Sovjets naderen, vele gevangenen naar westelijker gelegen kampen getransporteerd. Jeannette komt uiteindelijk in Bergen-Belsen, waar zij op 11 april 1945 overlijdt aan vlektyfus. Het overlijden van Jeannette wordt bevestigd als haar broer André, die de oorlog overleeft, na een oproep in de pers enkele brieven ontvangt van mensen die samen met Jeannette in Westerbork en Bergen-Belsen hebben gezeten.

André Davidson heeft de oorlog overleefd. Hij verhuist in 1938 naar Amsterdam. Later duikt hij onder bij de familie Van Weel in Mierlo, waardoor hij de oorlog overleeft. Op 29 oktober 1945 trouwt hij met Elisabeth (Lies) de Heer, verpleegkundige die tijdens de oorlog in Londen woonde met haar moeder Martha en broer Frederik. Lies reisde als verpleegkundige mee met het leger van de invasie in Normandië en kwam in september 1944 in bevrijd Eindhoven. André en Lies krijgen vier kinderen.

Na de oorlog werkt André bij Philips in Eindhoven als werktuigbouwkundig ingenieur, waar hij zich specialiseert in fijnmechanische techniek. Hij schrijft een omvangrijke reeks technische boeken in de Philips Technische Bibliotheek onder de titel "Handboek van de fijnmechanische techniek". Deze reeks behandelt onder meer onderwerpen als materialen, productietechnieken en metaalbewerking. De boeken worden tot op heden nog geraadpleegd binnen technische opleidingen. Zijn werk wordt nog steeds erkend en er is een techniekprijs naar hem vernoemd. André is naast zijn werk ook actief in het maatschappelijk leven in Aalst-Waalre, waar zij dan wonen. Zo is hij betrokken bij de oprichting en bouw van de basisschool Nutsschool in het dorp en zorgt hij voor financiering van het kerkgebouw van de Nederlands Hervormde Kerk in het dorp door een autorally te organiseren. Ook Lies werkt na hun huwelijk, hetgeen in die tijd niet gebruikelijk was, als verpleegster in het Sint Joseph ziekenhuis in Eindhoven.

André overlijdt op 25 november 1969 aan blaaskanker.

Niet alleen het gezin van Louis en Bertha wordt zwaar getroffen door de terreur van de Nazi's, ook hun naaste familie. Louis' vader Andries Davidson overlijdt op 19 juni 1942 in Amersfoort, 90 jaar oud. De omstandigheden van zijn overlijden zijn niet bekend, maar op joodsmonument.nl wordt hij vermeld als oorlogsslachtoffer. Zijn vrouw Mietje Davidson – de Hoop overlijdt in Westerbork op 5 april 1943. Louis' broer Willem en zus Trijntje overlijden al voor de oorlog. Vier van Louis' broers en zussen, Mozes, Kaatje, Samuel en Saartje, worden door de Nazi's vermoord. Aan de Weverslaan in Voorburg zijn Stolpersteine geplaatst voor Mozes Davidson, zijn vrouw Esther Caroline Davidson – de Beer en schoonzus Rosa de Beer. Zij zijn alle drie op 26 februari 1943 in Auschwitz vergast. Alleen Mattheus Davidson (1888 – 1960) overleeft de oorlog, maar zijn kinderen Eliazar (1921 – 1942) en Mietje (1922 – 1942) worden op 30 september 1942 in Auschwitz vergast. Voor beiden is een Stolperstein geplaatst in Voorburg, bij respectievelijk Laan van Nieuw Oosteinde 436 en Parkweg 34c.

Bertha's broer Frits Salomon van Cleeff trouwt in 1916 met Eveline Spanjaard (1893). Op 18 augustus 1942 worden Frits, confectiefabrikant te Rotterdam, en Eveline gearresteerd door de Sicherheitsdienst⁷. Op 10 september worden zij naar Westerbork getransporteerd. Op 17 september 1943 worden beiden in Auschwitz vermoord. Hun twee kinderen, Robert (1917) en Jeanne Dina (1919), overleven de oorlog. Bertha's zus Mathilde trouwt in 1921 met Max Pool (1891). Zij krijgen twee zonen: Frederik Jan (1923) en Erik Max (1927). Mathilde, Max en Erik overleven de oorlog, maar Frederik wordt vermoord.

⁷ joodsmonument.nl